

քովն անհամօթ ձեռքէ մը լորուած ոռմնքը
մը պայմիեցաւ եւ մեծ կոտորած կընար
ընել՝ եթէ Քրիստի նախարարապետին
անհանգստովթեանը պատճառաւ խոր-
հղողանցին այն օրը կանուի գոյուած շըլ-
լար։ Աւասիկ զանազան կառավարու-
թեանց պատշաճած անկրօնութեան
նժտեւութիւնները։

Հոնգարիա բռլր ամիսն յուզման
մէջ անցուց, որուն զինաւոր պատճառն է
կառավարութեան կորմինէ առաջարկու-
ած քաղաքական ամսնաւութեան օրենքը։
Կառավարութիւնը տեսնելով որ խորհրդա-
նոցին մէջ մեծ հակառակութիւն կը կոր-
այս օրէնքը, եւ միայն Քոչութեանց կող-
մանակութեամբ կրնայ ի նպաստ մեծա-
մասնութիւն մը ստանալ, այն կողման-
կութիւննցան նույն համարգի հուները առաջ,
որով Քոչութեանը խրոխտացան, ժողո-
վրդեան եւ ուստամարաններու մէջ գրր-
գութիւններ ծգեցին, եւ կառավարու-
թեան նպաստելով գրեթէ 15,000 նոր Փէջի ժողովնեցաւ իրքի թէ ի նպաստ
քաղաքական ամսնաւութեան ցոյց մ'ընելու։
Սակայն այս համախումը ժողովը
Քոչութիւն ծաղաք մ'ընելու միայն ծա-
ռայց, որովհետև Կեցցէ Քոչութ աղոյ-
ակները տիրող եղան։ Այս եղանակաւ
նորէն կետանացան յեղափոխականը,
որ 1848ին կ'ուժէր զհոնգարիա Աւս-
տրիայէն եւ Հապավորկեան տնէն բաժ-
նել, եւ երբ որ շյաշողնեցաւ՝ ասդին ան-
դին թափառելն ետեւ Թուրին քաղաքը
քաշուած գրեթէ մոռացութեան մէջ թա-
ղուեցաւ։ Դէպէր թիւն որ այս յուզմանց
մը լոյցին՝ ամսնոյն 20ին Քոչութ 92 տար-
ւան իւր մահկանացուն կկեց։ քաջաւե-
րուած Քոչութեանը սկզան պահանջել որ
կառավարութիւնը զհոնգարիա փոխազոքէ,
պաշտօնական շենք յուղար-
կարորութիւն կատարուի, ուղղ Հոնգարի-
ար սույա բռնէ, միով բանին Տէարին
եղած պատիսներն անոր աւ ըլլան։ Այս
վախճանաւ ժողովուրդը գրանցին եւ
Փէջի մէջ՝ բաւական շփոթութիւններ
եղան մինչեւ հարկ եղաւ խոռվարաց
դէմ զինք գործածել։ Կառավարութիւնն
հայի կրցան այս տագնապէն ելլել՝ թող-
լով որ ժողովուրդը ուզածն ընէ։ առանց
կառավարութեանմասնակցութեան։ Ըփո-

թութեանց դադրելուն մեծապէս նպաս-
տեցին Քոչութի որդիքը, որոնք Փէջի
քաղաքապետին հեռագրեցին թէ պիտի
ստիպուի իրենց նոր մարմնը Հոնգար-
իա շփոխադրէ եթէ յուզմնը շարու-
նակուին։ իրենց կորմնակցութեանն ալ
ծանուցին որ իրենց նօրն համար այն հան-
դէսները միայն կ'ուզեն որ ըլլան, որոնք
խորհրդանոցին միարան համառնեթամբն
որոշուին։ Շատ պատգամանորներ Թու-
րին գացին, եւ մարմնը երէկ Փէջի փո-
խադրեցին։

Այս մաննական դէպէրն ի բաց
առնլու որոնք ներհանուոր քաղաքակա-
նութեան վրա ազգեցութիւն չունին, նւ-
րոպիյ մէջ այնպիսի խաղաղական հու-
մը կը ծաշէր, որ Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ
վեհասեսները կրցան հանդարտ սրոտով
իրենց երկրէն դորս ներպիյ հարա-
ային ծովներքներն երթալ մեղմ ող
ծծելով կազդուրելու համար։ Աւստրիոյ
Փրանկիսկոս-Յովաչէփ կայսրն Գաղղիոյ
Մէկնինէ քաղաքը իւր կայսրունյին քոյլ
15 օր անցուց։ Այս ամֆի իրեն եւ Գաղ-
ղիոյ հասարակաբատութեան գանձերիցն
մէջ քահեկամական հնոպակներ փոխա-
նակցան։ Գերմանիոյ կայսրն ամսոյն
21ին Ապպացիա զնաց, որ 15 օրէ ի վեր
իւր գերդաստանը կը զինուէր։ Աւստրիոյ
կայսրն անմիջապէս հեռագործ ողջունեց
իւր մեծափառ հրին եւ ամսոյն 29ին զինք
ողջագորելու զնաց։

ԲՈԿԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

- ՈՒԽՈՒԵՑԱԿՆ
ՊԱՏՄԱՆ – Կաւասի կաթորիկայ Հայերը. 101:
ԹՈՎԱՎԱՆ – ծմ. Սիրապատին (պեղագոծու-
թիւն). 104:
ՄԱՏԵՆԱԾՈՎԱԿԱՆ – Կանայշեանց Մտ. – Ցուցակ
աւ. Զեռագանդար Ներխուսներ Հովանոց. 109:
ՊԱՏՄԱԳՐԱԿԱՆ – Սեկոնդու հիմաստակը. 114:
ԿՈՆՍԱԳՐԱԿԱՆ – Մանուկը թթէք Եաշեան. (Պատ-
մական) 117:
ԳՐԱՎԱՆ – Նորագոյն աղբերք Մ. Խորենացւց. Գ.
120:
ՍՐԱՆԵԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԳԵՂԱՐԻԿԻՑՈՎԱԿԱՆ – Արեւմտեան եկեղեցական
երաժշտութիւն. 127:
ԱՐԹԻՆԵԱՑԱԿԱՆ – Ապագան վայրաշարժ. 129:
ԱՅԼԵԿՈՎԱԿԱՆ – Արարական (երուում). 130:
ՔԵՂԱԿՈՎԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ – 131:

ՀԱՅԱՄԱԿԻ ԵՐ ՊԱՏՄԱՆԱՄՏՈՐ ԽՄՐԱԿԻՐ

Հ. ԱՍՓԱՅԵԼ Վ. ՊԱՐՈՆՉ

ՎԱԵԽԵԱԼՔ ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՐ ԱՄԱՐԱՐ